

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8694

Tarih : 25.10.2024

10/1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2021 yılında yürürlüğe giren "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" sonrası, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde şartlı tahliye haklarının sistematik bir şekilde ihlal edildiği tespit edilmiştir. Ceza infaz hukukuna aykırı olan bu uygulamalarda, mahpusların tahliye talepleri keyfi olarak "pişmanlık göstermedikleri" gerekçesiyle reddedilmektedir. Ayrıca, sağlık hakları da ciddi şekilde ihlal edilmekte; mahpuslar tedavi hizmetlerine erişim konusunda büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Mahpusların yaşam, özgürlük ve sağlık haklarının ihlal edilmesi, ceza infaz sisteminde ciddi bir hukuki denetimsizlik ve insan hakları ihlali anlamına gelmektedir. Bu nedenle, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde yaşanan bu ihlallerin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

2021 yılında yürürlüğe giren "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" sonrasında, özellikle bazı mahpusların şartlı tahliye haklarından yararlanamamalarına ilişkin ciddi ihlaller yaşanmaktadır. İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre, bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden bu yana toplamda 501 mahpusun tahliyesi, İdare ve Gözlem Kurulları tarafından ertelenmiştir. Özellikle Sincan Kadın Kapalı Cezaevi, bu ihlallerin sistematik bir şekilde uygulandığı "pilot bölge" olarak öne çıkmaktadır.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde şartlı tahliye taleplerinin sistematik olarak reddedilmesi, ceza infaz hukukuna aykırı ve hukuki denetime açık olmayan bir süreç izlemektedir. Mahpusların tahliye talepleri "pişmanlık göstermedikleri" gerekçesiyle keyfi olarak engellenmektedir. Ayrıca, bu kararların alınmasında ilgili yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar ihlal edilmekte; savcı başkanlığında toplanması gereken kurulların bu niteliği taşımadığı, müvekkillerin itirazlarına rağmen hakimliklerin bu durumu görmezden geldiği tespit edilmiştir.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde şartlı tahliye talepleri sürekli olarak soyut gerekçelerle ve usulsüz bir şekilde reddedilmektedir. Ceza infaz sürelerini tamamlayan 15 kadın mahpustan sadece 5'i tahliye edilmiştir. Diğer 10 kadın ise hala keyfi bir şekilde tahliye erteleme süresinin tamamlanmasını beklemektedir. Bu durum, başlı başına kötü muamele teşkil etmekte ve mahpuslara eziyet niteliği taşımaktadır.

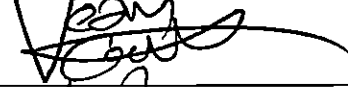
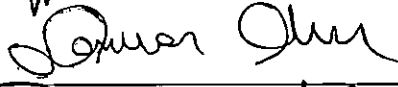
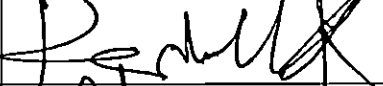
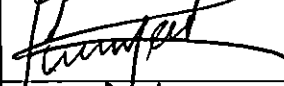
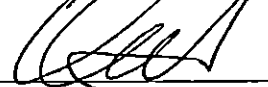
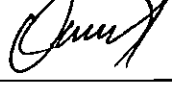
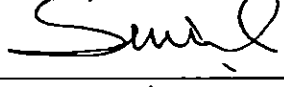
Türk Ceza Kanunu'na göre, kişilerin hükümlü oldukları dönemde lehe olan kanun hükümleri uygulanmalıdır. Ancak, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'ndeki uygulamalarda, mahpusların bu haktan yararlanması engellenmektedir. Emsal kararların sunulmasına rağmen Sincan İnfaz Hakimliği, bu kararları göz ardı etmekte ve mahpusların haklarını ihlal eden uygulamaları sürdürmektedir. İdare ve Gözlem Kurulları'nın keyfi uygulamaları, cezaevlerinde yürürlükte olan kanunların ve yönetmeliklerin öngördüğü standartlarla bağdaşmamaktadır. Bu da ceza infaz sisteminde ciddi bir hukuki denetimsizliğin var olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde mahpusların sağlık hakları ciddi şekilde ihlal edilmektedir. Mahpuslar revir ya da hastanelere sevk edilmemekte, sevk edilenlerin tedavileri ise gecikmektedir. Özellikle yüzde 85 görme kaybı olan mahpus Selver Yıldırım'ın tedavi süreçleri geciktirilmiş ve tedavi için gerekli büyüteç gibi yardımcı cihazlar güvenlik gerekçesiyle mahpuslara verilmemektedir. Bu durum, mahpusların yalnızca fiziksel değil, sosyal ve psikolojik olarak da tecrit edilmeleri anlamına gelmektedir. Sağlık hizmetlerine erişim hakkı, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri tarafından korunan temel bir haktır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Birleşmiş Milletler Mahpusların Korunması İlkeleri, cezaevinde bulunan bireylerin sağlık hizmetlerine erişimlerini garanti altına alır. Ancak, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde bu hakkın ihlal edilmesi, insan hakları açısından kabul edilemez bir durumdur.

Mahpusların şartlı tahliye haklarının ihlal edilmesi, Anayasa'nın 17. ve 19. maddelerine aykırıdır. Anayasa'nın 17. maddesi yaşam hakkını ve kötü muamele yasağını güvence altına alırken, 19. madde ise kişilerin özgürlük ve güvenlik haklarını düzenler.

Ayrıca Türk Ceza Kanunu'nda belirtilen lehe olan hükümlerin uygulanması ilkesi, hükümlülerin adil bir şekilde tahliye süreçlerinden faydalanmasını sağlar. Buna ek olarak, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler de bu hakların güvence altına alınmasını öngörmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. ve 5. maddeleri, kişilere kötü muamele edilmemesini ve adil bir şekilde hapis cezalarının uygulanmasını güvence altına alırken, Birleşmiş Milletler Mahpusların Korunması İlkeleri de cezaevlerindeki kişilerin insani koşullarda yaşamalarını ve temel haklarının ihlal edilmemesini şart koşturmaktadır.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde yaşanan bu ihlallerin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	